

645

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 27 kwietnia 1954 r.

w sprawie zasad prowadzenia księgowości przez jednostki dokonujące rozliczeń z budżetem centralnym i budżetami terenowymi z tytułu wpłat z zysku i pokrywania strat oraz z tytułu środków obrotowych.

Na podstawie § 1 ust. 1 pkt 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Finansów i zmiany zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. z 1950 r. Nr 22, poz. 188 i z 1951 r. Nr 25, poz. 185) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o zarządach centralnych i o zarządach terenowych, należy rozumieć przez to jednostki, o których mowa w §§ 2 i 3 uchwały nr 244 Rady Ministrów z dnia 4 kwietnia 1953 r. w sprawie rozliczeń przedsiębiorstw państwowych z budżetem centralnym i budżetami terenowymi z tytułu wpłat z zysku i pokrywania strat oraz z tytułu środków obrotowych (Monitor Polski Nr A-36, poz. 451), zwanej w dalszym ciągu „uchwałą”.

§ 2. Zarządy centralne i zarządy terenowe obowiązane są prowadzić księgowość rejestrującą rozliczenia z budżetem z tytułu:

- 1) wpłat z zysku,
- 2) wpłat nadwyżek środków obrotowych,
- 3) dotacji na pokrycie strat,
- 4) finansowania niedoboru środków obrotowych,
- 5) finansowania wzrostu środków obrotowych

w sposób podany w przepisach zarządzenia. Księgowość ta zwana będzie w dalszym ciągu zarządzenia „księgowością rozliczeń z budżetem”.

§ 3. Zarządy centralne i zarządy terenowe prowadzić powinny odrębną księgowość rozliczeń z budżetem dla każdej grupy przedsiębiorstw posiadającej odrębny rachunek rozliczeń z tytułu wpłat z zysku i pokrywania strat oraz z tytułu środków obrotowych, otwarty w myśl przepisów § 5 ust. 1 i 2 uchwały. Rachunek ten zwany będzie w dalszym ciągu „rachunkiem rozliczeń”.

§ 4. Ilekroć w zarządzeniu mówi się o przedsiębiorstwach, należy rozumieć przez to jednostki, o których mowa w § 1 uchwały.

II. Wykaz kont.

§ 5. Zarządy centralne i zarządy terenowe obowiązane są prowadzić księgowość rozliczeń z budżetem w oparciu o następujący wykaz kont:

Rozdział 1. Środki oddane i otrzymane.

- 032.1 Finansowanie niedoboru środków obrotowych.
- 032.2 Finansowanie wzrostu środków obrotowych.
- 033 Dotacje na pokrycie strat.
- 035.1 Odprowadzenie nadwyżek środków obrotowych na 1 stycznia.
- 035.2 Odprowadzenie innych nadwyżek środków obrotowych.
- 036 Przelewy części zysku przeznaczonej dla budżetu.

Rozdział 2. Środki pieniężne i kredyty.

- 043 Rachunek rozliczeń.
- 046 Środki pieniężne w drodze.
- 074 Kredyty.

Rozdział 3. Rozrachunki z przedsiębiorstwami.

- 095.1 Wpłaty nadwyżek środków obrotowych na 1 stycznia.
- 095.2 Wpłaty innych nadwyżek środków obrotowych.
- 095.3 Wpłaty z zysku.
- 095.4 Wyплаты na pokrycie niedoboru środków obrotowych.
- 095.5 Wyплаты na pokrycie wzrostu środków obrotowych.
- 095.6 Wyплаты na pokrycie strat.
- 031 Rozliczenia z tytułu reorganizacji.

§ 6. Ustala się następujące zasady funkcjonowania kont księgowości rozliczeń z budżetem:

Rozdział 1. Środki oddane i otrzymane.**032.1 Finansowanie niedoboru środków obrotowych.**

Konto 032.1 służy do ujęcia dotacji otrzymanych przez zarząd centralny lub zarząd terenowy z budżetu na uzupełnienie niedoboru środków obrotowych, ustalonego na dzień 1 stycznia każdego roku na podstawie zbiorczego bilansu przedsiębiorstw podległych. Konto 032.1 uznaje się sumą efektywnie otrzymanych dotacji w korespondencji z kontem 043 „Rachunek rozliczeń”. Konto 032.1 obciąża się sumą ewentualnych zwrotów dotacji również w korespondencji z kontem 043.

Urządzenia analityczne prowadzone do konta 032.1 powinny zapewnić możliwość ustalenia wysokości finansowania niedoboru środków obrotowych:

- 1) w roku bieżącym (sprawozdawczym),
- 2) w roku ubiegłym (poprzedzającym rok sprawozdawczy).

Ponadto w urządzeniach analitycznych należy wykazywać w sposób pozaksięgowy aktualny stan należności (bądź zobowiązań) od budżetu z tytułu finansowania niedoboru środków obrotowych.

032.2 Finansowanie wzrostu środków obrotowych.

Konto 032.2 służy do ujęcia dotacji otrzymywanych przez zarząd centralny lub zarząd terenowy z budżetu na finansowanie wzrostu środków obrotowych, ustalonego w bilansie dochodów i wydatków.

Konto 032.2 uznaje się sumą efektywnie otrzymanych dotacji w korespondencji z kontem 043. Konto 032.2 obciąża się sumą ewentualnych zwrotów dotacji również w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne do

konta 032.2 powinny być zbudowane w oparciu o zasady analogiczne do wymienionych w objaśnieniach do konta 032.1.

033 Dotacje na pokrycie strat.

Konto 033 służy do ujęcia otrzymywanych przez zarząd centralny lub zarząd terenowy dotacji z budżetu na pokrycie strat. Konto 033 uznaje się sumą efektywnie otrzymanych dotacji w korespondencji z kontem 043. Konto 033 obciąża się sumą ewentualnych zwrotów dotacji również w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 033 powinny zapewnić możliwość ustalenia wysokości dotacji na pokrycie strat otrzymanych:

- 1) w roku bieżącym,
- 2) w roku ubiegłym.

Ponadto w urządzeniach analitycznych należy wykazywać w sposób pozaksięgowy aktualny stan należności (ew. zobowiązań) z tytułu dotacji na pokrycie strat.

035.1 Odprowadzenie nadwyżek środków obrotowych na 1 stycznia.

Konto 035.1 służy do ujęcia wypłat na rzecz budżetu, dokonanych przez zarząd centralny lub zarząd terenowy z tytułu odprowadzenia nadwyżek środków obrotowych, ustalonych na dzień 1 stycznia każdego roku na podstawie zbiorczego bilansu podległych przedsiębiorstw. Konto 035.1 obciąża się za efektywnie dokonane wypłaty w korespondencji z kontem 043. Konto 035.1 uznaje się z tytułu ewentualnych zwrotów wypłat na rzecz budżetu również w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 035.1 powinny zapewnić możliwość ustalenia wysokości wypłat z tytułu odprowadzenia nadwyżek środków obrotowych dokonanych:

- 1) w roku bieżącym,
- 2) w roku ubiegłym.

Ponadto w urządzeniach analitycznych należy wykazać w sposób pozaksięgowy aktualny stan zobowiązań (należności) z tytułu odprowadzenia nadwyżek środków obrotowych.

035.2 Odprowadzenie innych nadwyżek środków obrotowych.

Konto 035.2 służy do ujęcia wypłat na rzecz budżetu, dokonanych przez zarząd centralny lub zarząd terenowy z tytułu odprowadzenia nadwyżek środków obrotowych, ustalonych w bilansie dochodów i wydatków. Konto 035.2 obciąża się sumą efektywnie dokonanych wypłat w korespondencji z kontem 043. Konto 035.2 uznaje się z tytułu ewentualnych zwrotów wypłat na rzecz budżetu również w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne do konta 035.2 powinny być zbudowane w oparciu o zasady analogiczne do zasad wymienionych w objaśnieniach do konta 035.1.

036 Przelewy części zysku przeznaczzonej dla budżetu.

Konto 036 służy do ujęcia wypłat na rzecz budżetu, dokonanych przez zarząd centralny lub zarząd terenowy z tytułu zysku. Konto 036 obciąża się sumą efektywnie dokonanych wypłat w korespondencji z kontem 043. Konto 036 uznaje się z tytułu ewentualnych zwrotów wypłat na rzecz budżetu również w korespondencji z kontem 043.

Urządzenia analityczne do konta 036 powinny zapewniać możliwość ustalenia wysokości:

- 1) wypłat z tytułu przelewów zysku do budżetu dokonanych w roku bieżącym:
  - a) za rok ubiegły i lata poprzedzające rok ubiegły,
  - b) za rok bieżący,

2) wypłat z tytułu przelewów zysku do budżetu w roku ubiegłym,

3) w sposób pozaksięgowy aktualnego stanu zobowiązań (bądź należności) wobec budżetu z tytułu przelewów zysku z podziałem na:

- a) stan zobowiązań (należności) za rok ubiegły i lata poprzedzające rok ubiegły,
- b) stan zobowiązań (należności) za rok bieżący,
- c) łączny stan zobowiązań (należności).

Zarządy centralne powiązane z budżetem centralnym w obrębie działu pierwszego klasyfikacji dochodów i wydatków budżetu Państwa z wyjątkiem zarządów centralnych podległych Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministrowi Finansów, Ministrowi Oświaty, Ministrowi Zdrowia, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministrowi Kultury i Sztuki rozdziela właściwe konta rozdziału 1 na dwa subkonta: subkonto A — obejmujące sumy rozliczeń z budżetem i subkonto B — obejmujące sumy rozliczeń z innymi zarządami centralnymi lub jednostkami równorzędnymi.

Urządzenia analityczne prowadzone do subkont oznaczonych symbolem „B” powinny zapewniać możliwość ustalenia wysokości dokonanych rozliczeń (wpłat i wypłat) z poszczególnymi zarządami centralnymi lub jednostkami równorzędnymi, jak również aktualnego stanu należności lub zobowiązań z tytułu nie dokonanych wpłat lub wypłat.

Rozdział 2. Środki pieniężne i kredyty.

043 Rachunek rozliczeń.

Konto 043 służy do księgowania operacji dokonywanych na rachunku rozliczeń w banku obsługującym działalność zarządu centralnego lub zarządu terenowego. W ciężar tego konta księguje się wszelkie awizowane przez bank wpływy na rachunek rozliczeń w korespondencji z kontami 032.1, 032.2, 033, 095.1, 095.2, 095.3, 046, 031 i 074, a ponadto w przypadku zwrotu nadpłat — w korespondencji z kontami 035.1, 035.2, 036, 095.4, 095.5, 095.6 i 031. Na dobro konta 043 księguje się wszelkie awizowane przez bank wypłaty z rachunku rozliczeń w korespondencji z kontami 035.1, 035.2, 036, 095.4, 095.5, 095.6, 031 i 074, a ponadto w przypadku zwrotu nadpłat — w korespondencji z kontami 032.1, 032.2, 033, 095.1, 095.2, 095.3 i 031.

046 Środki pieniężne w drodze.

W ciężar konta 046 księguje się sumy pieniężne w tych przypadkach, gdy księgowość zarządu centralnego lub zarządu terenowego jest w posiadaniu dokumentu (wyciąg z kont przedsiębiorstwa, zawiadomienie przedsiębiorstwa itp.), stwierdzającego dokonanie przez przedsiębiorstwo przelewu na rachunek rozliczeń, natomiast nie otrzymała jeszcze od banku prowadzącego rachunek rozliczeń właściwego uznania. Kontami przeciwnymi dla tych zapisów mogą być:

- 1) w przypadku wpłat z tytułu nadwyżek środków obrotowych i zysków — konta 095.1, 095.2, 095.3 i 031,
- 2) w przypadku zwrotu wypłat na pokrycie niedoboru środków obrotowych, pokrycie wzrostu środków obrotowych i pokrycie strat — konta 095.4, 095.5, 095.6 i 031.

Ponadto w zarządach centralnych powiązanych z budżetem w obrębie działu pierwszego klasyfikacji dochodów i wydatków budżetu Państwa z wyjątkiem zarządów centralnych podległych Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministrowi Finansów, Ministrowi

Oświaty, Ministrowi Zdrowia, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministrowi Kultury i Sztuki konto 046, w razie potrzeby, korespondować może:

- 1) w przypadku dotacji na pokrycie wzrostu środków obrotowych — z kontem 032.2B,
- 2) w przypadku zwrotu odprowadzonych uprzednio nadwyżek środków obrotowych i przelewów części zysku — z kontami 035.2B, 036B,
- 3) w przypadku otrzymania kredytu z ministerstwa — z kontem 074.

Z chwilą otrzymania odpowiedniego potwierdzenia banku kwotę przelewu przenosi się z konta 046 w ciężar konta 043. W zależności od przyjętej zasady księgowania na koncie 046 odbywać się mogą bądź bieżąco, bądź też tylko w końcu okresu sprawozdawczego.

074 Kredyty.

Na dobro konta 074 księguje się otrzymane z ministerstwa kredyty bądź w korespondencji z kontem 043, bądź — w przypadku otrzymania z ministerstwa dokumentu stwierdzającego przelanie środków z tytułu udzielonego kredytu, lecz nieotrzymania od banku prowadzącego rachunek rozliczeń właściwego uznania — w korespondencji z kontem 046.

W ciężar konta 074 księguje się spłatę kredytu w korespondencji z kontem 043.

Rozdział 3. Rozrachunki z przedsiębiorstwami.

095.1 Wpłaty nadwyżek środków obrotowych na 1 stycznia.

Konto 095.1 służy do ujęcia wpłat przedsiębiorstw podległych z tytułu ustalonych w ich bilansach na dzień 1 stycznia nadwyżek środków obrotowych. Konto 095.1 uznaje się sumą efektywnie otrzymanych wpłat w korespondencji z kontem 043, sumą zaś wpłat awizowanych przez przedsiębiorstwa — w korespondencji z kontem 046. W ciężar konta 095.1 księguje się ewentualne zwroty wypłat w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 095.1 powinny zapewnić możliwość ustalenia:

- 1) wysokości wpłat dokonanych w roku bieżącym przez poszczególne przedsiębiorstwa,
- 2) wysokości wpłat dokonanych w roku ubiegłym przez poszczególne przedsiębiorstwa.

Ponadto w urządzeniach analitycznych należy wykazywać w sposób pozaksięgowy aktualny stan należności (zobowiązań) poszczególnych przedsiębiorstw z tytułu wpłat nadwyżek środków obrotowych ustalonych na dzień 1 stycznia.

095.2 Wpłaty innych nadwyżek środków obrotowych.

Konto 095.2 służy do ujęcia wpłat przedsiębiorstw podległych z tytułu nadwyżek środków obrotowych, ustalonych w ich bilansach dochodów i wydatków. Konto 095.2 uznaje się sumą efektywnie otrzymanych wpłat w korespondencji z kontem 043, sumą zaś wpłat awizowanych przez przedsiębiorstwa — w korespondencji z kontem 046.

W ciężar konta 095.2 księguje się ewentualne zwroty wpłat w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne do konta 095.2 powinny być zbudowane w oparciu o zasady analogiczne do wymienionych w objaśnieniach do konta 095.1.

095.3 Wpłaty z zysku.

Konto 095.3 służy do ujęcia wpłat przedsiębiorstw podległych z tytułu zysku. Konto 095.3 uznaje się sumą

efektywnie otrzymanych wpłat w korespondencji z kontem 043, sumą zaś wpłat awizowanych przez przedsiębiorstwa — w korespondencji z kontem 046. W ciężar konta 095.3 księguje się ewentualne zwroty wpłat w korespondencji z kontem 043. Urządzenia analityczne do konta 095.3 powinny być zbudowane w sposób zapewniający ustalanie wysokości:

- 1) wpłat z zysku dokonanych w roku bieżącym przez poszczególne przedsiębiorstwa:
  - a) za rok ubiegły i lata poprzedzające rok ubiegły,
  - b) za rok bieżący,
- 2) wpłat z zysku dokonanych w roku ubiegłym przez poszczególne przedsiębiorstwa,
- 3) w sposób pozaksięgowy aktualnego stanu zobowiązań (należności) z tytułu wpłat z zysku z podziałem na:
  - a) stan należności (zobowiązań) za rok ubiegły i lata poprzedzające rok ubiegły od poszczególnych przedsiębiorstw,
  - b) stan należności (zobowiązań) za rok bieżący od poszczególnych przedsiębiorstw,
  - c) łączny stan należności (zobowiązań) od poszczególnych przedsiębiorstw.

095.4 Wpłaty na pokrycie niedoboru środków obrotowych.

Konto 095.4 służy do ujęcia wypłat przedsiębiorstwom na pokrycie niedoboru środków obrotowych, ustalonego w ich bilansach na dzień 1 stycznia. Konto 095.4 obciąża się sumą efektywnie dokonanych wypłat w korespondencji z kontem 043. Na dobro konta 095.4 księguje się ewentualne zwroty wypłat efektywnie otrzymane w korespondencji z kontem 043, awizowane zaś przez przedsiębiorstwa podległe — w korespondencji z kontem 046. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 095.4 powinny zapewnić możliwość ustalenia dla poszczególnych przedsiębiorstw wysokości wypłat dokonanych:

- 1) w roku bieżącym,
- 2) w roku ubiegłym.

Ponadto w urządzeniach analitycznych należy wykazywać w sposób pozaksięgowy aktualny stan zobowiązań (należności) wobec poszczególnych przedsiębiorstw z tytułu wypłat na pokrycie niedoboru środków obrotowych.

095.5 Wpłaty na pokrycie wzrostu środków obrotowych.

Konto 095.5 służy do ujęcia wypłacanych przedsiębiorstwom sum na pokrycie wzrostu środków obrotowych, ustalonego w ich bilansach dochodów i wydatków. Konto 095.5 obciąża się sumą efektywnie dokonanych wypłat w korespondencji z kontem 043. Na dobro konta 095.5 księguje się ewentualne zwroty wypłat efektywnie otrzymane w korespondencji z kontem 043, awizowane zaś przez przedsiębiorstwa podległe — w korespondencji z kontem 046. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 095.5 powinny być zbudowane analogicznie jak przy koncie 095.4.

095.6 Wpłaty na pokrycie strat.

Konto 095.6 służy do ujęcia wypłacanych przedsiębiorstwom sum na pokrycie strat. Konto 095.6 obciąża się sumą efektywnie dokonanych wypłat w korespondencji z kontem 043. Na dobro konta 095.6 księguje się ewentualne zwroty wypłat efektywnie otrzymane w korespondencji z kontem 043, awizowane zaś przez przed-

siębiorstwa podległe — w korespondencji z kontem 046. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 095.6 powinny zapewnić możliwość ustalenia dla poszczególnych przedsiębiorstw wysokości wypłat dokonanych:

- 1) w roku bieżącym,
- 2) w roku ubiegłym.

Ponadto w urządzeniach analitycznych należy wykazywać w sposób pozaksięgowy stan zobowiązań (należności) wobec poszczególnych przedsiębiorstw z tytułu wypłat na pokrycie strat.

031 Rozliczenia z tytułu reorganizacji.

Zarządy centralne lub terenowe dokonują księgowania na koncie 031 w przypadku gdy:

- 1) przejmują prowadzenie scentralizowanych rozliczeń z budżetem przedsiębiorstw, które dotychczas rozliczały się za pośrednictwem innego zarządu centralnego lub terenowego,
- 2) zaprzestają prowadzenia scentralizowanego rozliczenia z budżetem przedsiębiorstw, które przechodzą na rozliczenia bezpośrednie lub na rozliczenia za pośrednictwem innego zarządu centralnego lub terenowego,
- 3) prowadzą rozliczenia z budżetem w imieniu przedsiębiorstw, które nie są objęte bilansem zbiorczym, do którego włączone są dane ich księgowości rozliczeń,
- 4) bilans zbiorczy, do którego włączone są dane ich księgowości, obejmuje rozliczenia z budżetem przedsiębiorstw dokonujących rozliczeń za pośrednictwem innego zarządu centralnego lub terenowego.

W przypadku, o którym mowa w pkt 1, zarząd centralny lub zarząd terenowy dokonuje księgowania Wn 031 — Ma właściwe konto 095 (095.1, 095.2, 095.3) lub Wn właściwe konto 095 (095.4, 095.5, 095.6) — Ma 031 w wysokości kwot zarejestrowanych na kontach rozdziału 3 zarządu centralnego lub terenowego, który dotychczas prowadził rozliczenia scentralizowane z przejmowanym przedsiębiorstwem. Podstawą wymienionych zapisów jest wyciąg na dzień przekazania z kont rozdziału 3, nadesłany przez zarząd centralny lub terenowy przekazujący przedsiębiorstwo, za które dotychczas rozliczał się z budżetem.

W przypadku, o którym mowa w pkt 2, zarząd centralny lub terenowy dokonuje księgowania Wn 031 — Ma właściwe konto 095 (095.4, 095.5, 095.6) lub Wn właściwe konto 095 (095.1, 095.2, 095.3) — Ma 031 w wysokości kwot zarejestrowanych na kontach rozdziału 3 w wyniku dotychczas przeprowadzonych rozliczeń z przezywanym przedsiębiorstwem (przedsiębiorstwem, w imieniu którego zarząd centralny lub terenowy poprzednio prowadził rozliczenia). Podstawą księgowania jest wyciąg z kont omawianych sporządzony według stanu na dzień przekazania przesłany przejmującemu zarządowi centralnemu lub terenowemu.

W przypadku, o którym mowa w pkt 3, każdą wpłatę przedsiębiorstwa księguje się Wn 043 — Ma 031, każdą wypłatę na rzecz przedsiębiorstwa Wn 031 — Ma 043. Odpis dokumentu, na podstawie którego przedsiębiorstwo dokonało wpłaty lub otrzymało wypłatę, wraz ze wskazaniem tytułu, z jakiego została dokonana wpłata lub wypłata, oraz określeniem aktualnego stanu należności i zobowiązań, podlega przekazaniu do tego zarządu centralnego lub terenowego, którego dane księgowości rozliczeń z budżetem włączone są do bilansu zbiorczego, obejmującego przedsiębiorstwo dokonujące wpłaty (otrzymujące wypłatę).

W przypadku, o którym mowa w pkt 4, zarząd centralny lub terenowy dokonuje księgowania: Wn 031 — Ma właściwe konto 095 (095.1, 095.2, 095.3) lub Wn właściwe konto 095 (095.4, 095.5, 095.6) — Ma 031. Podstawą księgowania są odpisy dokumentów nadsyłane przez zarząd centralny i terenowy prowadzący scentralizowane rozliczenia z danym przedsiębiorstwem.

O ile jednocześnie zachodzą przypadki, o których mowa w pkt 1—4, należy najpierw dokonać księgowania w przypadkach podanych w pkt 1 lub 2, a następnie księgowania w przypadkach podanych w pkt 3 lub 4. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 031 powinny zapewnić możliwość ustalenia wysokości rozliczeń z poszczególnymi przedsiębiorstwami, z poszczególnych tytułów, o których mowa w § 2 niniejszego zarządzenia, z podziałem na:

- a) w zakresie wpłat z zysku:
  - a¹) rozliczenia dokonane w roku bieżącym:
    - za rok bieżący,
    - za rok ubiegły,
  - a²) rozliczenia dokonane w roku ubiegłym,
- b) w zakresie pozostałych tytułów rozliczeń:
  - b¹) rozliczenia dokonane w roku bieżącym,
  - b²) rozliczenia dokonane w roku ubiegłym.

Ponadto w urządzeniach analitycznych w przypadku, o którym mowa w pkt 3 komentarza do konta 031, należy wykazywać aktualny stan zobowiązań (należności), z poszczególnych tytułów dla poszczególnych przedsiębiorstw, podzielony dodatkowo w zakresie wpłat z zysku na:

- a) stan zobowiązań (należności) za rok ubiegły i lata poprzedzające,
- b) stan zobowiązań (należności) za rok bieżący,
- c) łączny stan zobowiązań (należności).

§ 7. Zarządy centralne lub zarządy terenowe dokonujące rozliczeń z budżetem za podległe przedsiębiorstwa, które prowadzą księgowość w oparciu o właściwy uproszczony ramowy plan kont, dostosują symbole liczbowe kont, wymienionych w wykazie kont księgowości rozliczeń z budżetem, o którym mowa w § 5 zarządzenia, do symboli kont stosowanych w księgowości przedsiębiorstw.

III. Zasady sporządzania zamknięć i otwarć kont księgowości rozliczeń z budżetem.

§ 8. Zamknięcia kont księgowości rozliczeń z budżetem dokonuje się raz na rok według stanu zapisów na koniec dnia 31 grudnia każdego roku.

§ 9. Zamknięcie kont księgowości rozliczeń z budżetem poprzedzone być musi:

- 1) ustaleniem, że wszystkie operacje gospodarcze, dokonane w roku sprawozdawczym, zostały zarejestrowane w sposób prawidłowy (bilans brutto),
- 2) uzgodnieniem kont rozrachunków (095.1, 095.2, 095.3, 095.4, 095.5, 095.6) z przedsiębiorstwami,
- 3) uzgodnieniem konta 043 z właściwym bankiem,
- 4) uzgodnieniem kont rozdziału 1 (w zarządach centralnych powiązanych z budżetem w obrębie działu pierwszego klasyfikacji dochodów i wydatków budżetu Państwa z wyjątkiem zarządów centralnych podległych Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministrowi Finansów, Ministrowi Oświaty, Ministrowi Zdrowia i Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministrowi Kultury i Sztuki konta rozdziału 1 oznaczone symbolem „A”) z księgowością budżetową,

- 5) uzgodnieniem kont 031, 032.2B, 035.2B, 036B z zainteresowanymi zarządami centralnymi lub jednostkami równorzędnymi,
- 6) uzgodnieniem konta 074 z właściwym ministerstwem.

§ 10. 1. Uzgodnienie, o którym mowa w § 9 pkt 2, 3, 5 i 6, polegać powinno na doprowadzeniu do równości sald kont rozdziału 3, kont 043, 074 oraz kont oznaczonych symbolem B rozdziału 1 z odpowiadającymi im saldami kont prowadzonych w księgowości przedsiębiorstw, banku, właściwego ministerstwa (urzędu centralnego) i zarządu centralnego lub jednostki równorzędnej. Uzgodnienie kont rozdziału 1 oznaczonych symbolem B może być przeprowadzone tylko w zakresie wpłat i wypłat dokonanych w roku bieżącym.

2. Uzgodnienia, o których mowa w ust. 1, powinny być przeprowadzane w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach zarządzenia Ministra Finansów z dnia 20 lutego 1953 r. w sprawie inwentaryzacji oraz sporządzania i zatwierdzania sprawozdań finansowych (Monitor Polski Nr A-29, poz. 359).

§ 11. Zamknięcie kont księgowości rozliczeń z budżetem polega na:

- 1) wpisaniu sald poszczególnych kont na tę ich stronę, która wykazuje mniejsze obroty, i podsumowaniu tak zbilansowanych obrotów,
- 2) skreśleniu w urządzeniach analitycznych prowadzonych do kont 032.1, 032.2, 033, 035.1, 035.2, 095.1, 095.2, 095.4, 095.5, 095.6 i 031 stanu należności i zobowiązań zarządu centralnego lub zarządu terenowego, które zgodnie z przepisami uchwały wygasają i staną się z dniem 1 stycznia roku następnego należnościami z tytułu niedoborów środków obrotowych lub zobowiązaniami z tytułu nadwyżki środków obrotowych.

§ 12. Przepis § 11 pkt 1 nie dotyczy zarządów centralnych i terenowych, które prowadzą konta metodą diabinkową (zapisy „czarne” zwiększające obroty i „czerwone” zmniejszające obroty). Zarządy te zamykają konta w sposób następujący: w kolumnie kwot wpisuje się w następnym wolnym wierszu po ostatniej zaksięgowanej na danym koncie operacji sumę zapisów „czarnych”, w wierszu zaś następnym sumę zapisów „czerwonych”. Poniżej wpisuje się różnicę między zapisami „czarnymi” i „czerwonymi” oraz podkreśla się ją dwukrotnie.

Przykład:

ostatnia zaksięgowana pozycja	x
suma zapisów „czarnych”	100
suma zapisów „czerwonych”	20
saldo	80

§ 13. Otwarcie kont księgowości rozliczeń z budżetem polega na:

- 1) wprowadzeniu sald ustalonych na dzień 31 grudnia roku ubiegłego na nowozałożone konta, przy czym salda kont rozdziałów 1 i 3 w urządzeniach analitycznych zarejestrowane być powinny jako wpłaty (wypłaty) dokonane w roku ubiegłym,
- 2) wykazaniu w urządzeniach analitycznych prowadzonych do kont rozdziałów 1 i 3 aktualnego stanu należności i zobowiązań zarządu centralnego lub terenowego.

§ 14. Ustala się następujące zasady księgowego ujęcia wydatków środków pieniężnych zgromadzonych na kontach 043 i 046 na koniec dnia 31 grudnia roku ubiegłego, a rozchodowanych w roku bieżącym:

- 1) wypłaty przedsiębiorstwom podlegają księgowaniu na stronie Wn właściwego konta rozdziału 3 i stronie Ma konta 043, w urządzeniach analitycznych prowadzonych do kont rozdziału 3 wypłaty te powinny być rejestrowane jako wypłaty bądź jako zwroty wpłat; dokonane w roku ubiegłym,
- 2) wypłaty na rzecz budżetu podlegają księgowaniu na stronie Wn właściwego konta rozdziału 1 i stronie Ma konta 043; w urządzeniach analitycznych prowadzonych do kont rozdziału 1 wypłaty te powinny być rejestrowane jako wypłaty dokonane w roku bieżącym. Jednocześnie zarząd centralny lub terenowy obowiązany jest w urządzeniach analitycznych do właściwego konta (kont) rozdziału 3 dokonać przeksięgowania przelanej na rzecz budżetu kwoty z konta (kolumny konta) rejestrującego wpłaty przedsiębiorstw dokonane w roku ubiegłym na konto (kolumnę konta) rejestrujące wpłaty przedsiębiorstw dokonane w roku bieżącym. W przypadku gdy wypłata na rzecz budżetu dokonywana jest z tytułu nadwyżki środków obrotowych (nie jest wypłatą z zysku), podlega księgowaniu na koncie 035.1, a przeksięgowanie na kontach rozdziału 3, o którym wyżej mowa, powinno być dokonane w sposób następujący: Wn 095.2 (konto, kolumna konta rejestrującego wypłaty dokonane w roku ubiegłym) lub inne właściwe konto rozdziału 3 — Ma 095.1 (konto, kolumna konta rejestrującego wpłaty dokonane w roku bieżącym),
- 3) wypłaty na rzecz innych zarządów centralnych lub jednostek równorzędnych podlegają księgowaniu na zasadach podanych w pkt 2 jako wpłaty (wypłaty) dokonane w roku bieżącym,
- 4) postanowienia pkt 1, 2 i 3 nie dotyczą wypłat na rzecz budżetu, zarządów centralnych lub jednostek równorzędnych oraz przedsiębiorstw, o ile pochodzą one ze środków kredytu otrzymanego z ministerstwa. Wypłaty te księgowane są na ogólnych zasadach jako wypłaty dokonane w roku bieżącym. Dla ustalenia, czy wypłata pochodzi ze środków kredytu, należy przyjąć, że źródłem pochodzenia salda środków na kontach 043 i 046 jest w pierwszej kolejności kredyt,
- 5) wypłaty na spłatę kredytu otrzymanego z ministerstwa podlegają księgowaniu: Wn 074 — Ma 043.

§ 15. Salda kont rozdziałów 1 i 3 wyrażające wpłaty bądź wypłaty dokonane w roku ubiegłym po:

- 1) przeprowadzeniu księgowania, o których mowa w § 14,
- 2) zatwierdzeniu bilansu zbiorczego przedsiębiorstw — podlegają wzajemnej kompensacie w drodze zapisów: Wn konta: 031, 032.1, 032.2, 033, 095.1, 095.2, 095.3 — Ma konta: 031, 035.1, 035.2, 036, 095.4, 095.5, 095.6. Zapisy powyższe dokonuje się w urządzeniach analitycznych (konta analityczne; kolumny kont) rejestrujących wpłaty i wypłaty dokonane w roku ubiegłym.

O ile w dniu 1 stycznia roku, w którym dokonuje się kompensaty sald wpłat i wypłat dokonanych w roku ubiegłym, zarząd centralny korzystał z kredytu właściwego ministerstwa (urzędu centralnego), saldo właściwego konta (035.1A, 035.2A, 035.2B, 036A, 036B, 031, 095.4, 095.5, 095.6) nie podlega kompensacie w części równej

stanowi kredytu na dzień 1 stycznia roku, w którym dokonuje się kompensaty, pomniejszonej o saldo kont 043 i 046 na ten dzień.

§ 16. W przypadku gdy do końca roku sprawozdawczego nie zostanie zatwierdzony bilans zbiorczy przedsiębiorstw, kompensata sald powinna być dokonana pod datą 31 grudnia roku sprawozdawczego (bieżącego).

IV. Dokumenty.

§ 17. Wszelkie zapisy dokonywane w księgowości rozliczeń z budżetem muszą być udokumentowane. Za udokumentowane uważa się zapisy dokonane na podstawie:

- 1) wyciągów bankowych (zapisy na koncie 043 i kontaktach korespondujących),
- 2) zawiadomień przedsiębiorstw oraz zarządów centralnych lub jednostek równorzędnych o dokonanych przelewach (zapisy na stronie Wn konta 046 i kontaktach korespondujących),
- 3) poleceń księgowania (zapisy związane z zamknięciem, otwarciem kont, zapisy dotyczące przeksięgowania w analityce kont rozdziałów 1 i 3 oraz zapisy dotyczące storn i sprostowań),
- 4) dokumentów, o których mowa w § 6 w komentarzu do konta 031.

§ 18. Rodzaje dokumentów, stanowiących podstawę księgowania w urządzeniach analitycznych należności bądź zobowiązań zarządu centralnego lub terenowego, określają odrębne przepisy.

§ 19. Celem zapewnienia sprawnego zestawiania zbiorczych sprawozdań finansowych, sprawnego sporządzania zamknięć księgowości rozliczeń z budżetem, a w szczególności sprawnego realizacji przepisów §§ 10 i 14 niniejszego zarządzenia nakłada się na:

- 1) zarządy centralne lub terenowe — obowiązek zawiadomiania przedsiębiorstw o wypłatach dokonywanych na ich rzecz z rachunku rozliczeń oraz o wszelkich księgowaniach memoriałowych, dokonanych na kontaktach przedsiębiorstw,
- 2) przedsiębiorstwa prowadzące rozliczenia z budżetem za pośrednictwem zarządów centralnych lub terenowych — obowiązek zawiadomiania zarządów centralnych lub terenowych o wpłatach na ich rachunek rozliczeń,
- 3) zarządy centralne i jednostki równorzędne — obowiązek zawiadomiania zainteresowanych zarządów centralnych lub jednostek równorzędnych o wypłatach dokonywanych na ich rzecz z rachunku rozliczeń oraz o wszelkich księgowaniach dokonywanych na koncie 031,
- 4) zarządy centralne — obowiązek zawiadomiania zainteresowanych ministerstw i urzędów centralnych o wypłatach dokonywanych na ich rzecz tytułem spłaty zaciągniętego kredytu,
- 5) ministerstwa (urządy centralne) — obowiązek zawiadomiania zainteresowanych zarządów centralnych i jednostek równorzędnych o wypłatach z tytułu przyznanego im kredytu,
- 6) zarządy centralne i terenowe — obowiązek powiadamiania przedsiębiorstw, jakie kwoty ich wpłat (wypłat na ich rzecz) dokonanych w roku ubiegłym i pod jaką datą zostały skompensowane w trybie przepisów § 15.

§ 20. Zawiadomienia, o których mowa w § 19, powinny zawierać co najmniej:

- 1) określenie kwoty i tytułu wpłat (wypłat, zapisu),
- 2) określenie daty dokonanej wpłaty (wypłaty, zapisu),
- 3) określenie okresu, za jaki wpłata (wypłata) została dokonana,
- 4) określenie środków, z jakich nastąpiła wypłata (dotyczy zarządu centralnego lub terenowego — § 14).

§ 21. W zakresie przechowywania dokumentów stanowiących podstawę zapisów w księgowości rozliczeń z budżetem mają odpowiednie zastosowanie przepisy zarządzenia Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1951 r. w sprawie przechowywania dokumentów oraz ksiąg rachunkowych w przedsiębiorstwach państwowych, centralach spółdzielczo-państwowych i spółdzielniach (Monitor Polski Nr A-14, poz. 195).

V. Technika księgowości rozliczeń z budżetem.

§ 22. Księgowość rozliczeń z budżetem może być prowadzona przy zastosowaniu dowolnie obranej przez zarząd centralny lub terenowy formy techniki księgowości (tabelaryczna, przebitkowa, rejestrowa lub inne).

VI. Księgowość rozliczeń ministerstw i urzędów centralnych z budżetem.

§ 23. Ministerstwa i urządy centralne, którym podlegają zarządy centralne i jednostki równorzędne, powiązane z budżetem centralnym w obrębie działu pierwszego klasyfikacji dochodów i wydatków budżetu Państwa z wyjątkiem Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Oświaty, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministerstwa Kultury i Sztuki, obowiązane są prowadzić księgowość dla rejestrowania operacji związanych z kredytowaniem zarządów centralnych i jednostek równorzędnych według następującego wykazu kont:

1. Środki otrzymane.
2. Rachunek rozliczeń.
3. Środki pieniężne w drodze.
4. Zarządy centralne i jednostki równorzędne.

§ 24. Ustala się następujące zasady funkcjonowania kont, o których mowa w § 23:

Konto 1. Środki otrzymane.

Na stronie Ma konta 1 księguje się w korespondencji ze stroną Wn konta 2 środki otrzymane na pokrycie wypłat związanych z udzielaniem kredytów zarządom centralnym i jednostkom równorzędnym. Na stronie Wn konta 1 księguje się ewentualne zwroty środków otrzymanych w korespondencji ze stroną Ma konta 2.

Konto 2. Rachunek rozliczeń.

Na stronie Wn konta 2 księguje się wszelkie awizowane przez bank wpłaty w korespondencji ze stroną Ma kont 1, 3 i 4. Na stronie Ma konta 2 księguje się wszelkie awizowane przez bank wypłaty w korespondencji ze stroną Wn kont 1 i 4.

Konto 3. Środki pieniężne w drodze.

W ciężar konta 3 księguje się sumy pieniężne w drodze w tych przypadkach, gdy księgowość ministerstwa (urzędu centralnego) jest w posiadaniu dokumentu (wyciąg z kont zarządu centralnego lub jednostki równorzędnej) stwierdzającego dokonanie wpłaty na rachunek rozliczeń, natomiast nie otrzymała jeszcze od banku prowadzącego rachunek rozliczeń właściwego uznania. Kontem

przeciwstawnym dla tych zapisów jest konto 4. Z chwilą otrzymania odpowiedniego potwierdzenia banku kwotę wpłaty przenosi się z konta 3 w ciężar konta 2. W zależności od przyjętej zasady księgowania na koncie 3 odbywać się mogą bądź bieżąco, bądź też tylko w końcu okresu sprawozdawczego.

Konto 4. Zarządy centralne i jednostki równorzędne.

Konto 4 służy do ujęcia rozrachunków z tytułu kredytów udzielonych zarządom centralnym lub jednostkom równorzędnym. W ciężar konta 4 księguje się sumy udzielonych kredytów w korespondencji z kontem 2. Spłatę kredytu księguje się na stronie Ma konta 4 w korespondencji z kontem 2 lub 3. Urządzenia analityczne prowadzone do konta 4 powinny zapewnić możliwość ustalenia stanu należności z tytułu udzielonych kredytów od poszczególnych zarządów centralnych lub jednostek równorzędnych.

§ 25. Otwieranie i zamykanie kont, o których mowa w § 23, dokonywane być powinno według zasad ogólnych

przewidzianych dla prowadzenia kont bilansowych (kont rejestrujących aktywa i pasywa).

§ 26. W zakresie dokumentów i techniki księgowości rozliczeń ministerstw i urzędów centralnych z budżetem mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 17, 19, 20, 21 i 22.

VII. Przepisy końcowe.

§ 27. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 5 sierpnia 1953 r. w sprawie zasad prowadzenia księgowości przez jednostki dokonujące rozliczeń z budżetem centralnym i budżetami terenowymi z tytułu wpłat z zysku i pokrywania strat oraz z tytułu środków obrotowych (Monitor Polski Nr A-76, poz. 911).

§ 28. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1954 r.

Minister Finansów: *T. Dietrich*